

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1 Titlul proiectului de act normativ

Ordonanță de urgență a Guvernului privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității

Secțiunea a 2-a Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

Prin publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.95 din 6 februarie 2008 a Deciziei Curții Constituționale nr.51/2008 se arată că Legea nr. nr.187/1999 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea poliției politice comuniste în ansamblul său este neconstituțională. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că scopul enunțat în preambulul legii nu poate fi realizat decât printr-o reglementare care să se conformeze normelor prevăzute în Constituția României și principiilor statului de drept.

Având în vedere faptul că, potrivit art.147 alin.(1) din Constituție, dispozițiile declarate neconstituționale de către organul de contencios constituțional sunt suspendate de drept pe o durată de maxim 45 de zile de la data declarării neconstituționalității lor, dată după care prevederile legii își încetează efectele juridice, se impune adoptarea de urgență a unei noi reglementări menite să asigure atât continuarea exercitării dreptului de acces la propriul dosar cât și a celei de deconspirare a Securității. Aceasta, cu atât mai mult cu cât activitatea parlamentară urmează a fi perturbată în perioada imediat următoare datorită

organizării la București a summit-ului NATO, neexistând timpul material necesar derulării unui proces legislativ obișnuit în ambele camere ale Parlamentului în această scurtă perioadă.

Consecințele nereglementării în ansamblu a acestei problematici în termenul de 45 de zile sunt extrem de grave, de la dezincriminarea, prin efectul legii, a infracțiunilor cuprinse în actul normativ - și care sunt în prezent suspendate, la menținerea unei naturi juridice disputate și discutabile a Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității în sistemul instituțiilor publice și până la încetarea, pentru o perioadă nedeterminată, a procesului de consemnarea publică a acțiunilor întreprinse împotriva regimului totalitar comunist, precum și a reprimărilor acestor acțiuni. Este necesară, prin urmare, o reconfigurare a Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, ca autoritate administrativă autonomă, lipsită de atribuții jurisdicționale, ale cărui acte privind accesul la dosar și deconspirarea Securității să fie supuse controlului instanțelor de judecată și o continuare, într-un mecanism nou, a procesului de devoalare a activităților exercitate de regimul comunist.

2. Schimbări preconizate

Reglementările din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.1/2008 pentru asigurarea continuității unor activități ale Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității au avut un caracter exclusiv tranzitoriu, fiind emise ca urmare a Deciziei Curții Constituționale nr.51/2008, însă ele nu pot suplini totalitatea normelor necesare acțiunii de deconspirare a Securității, care a vizat îngrădirea și chiar suprimarea unor drepturi și libertăți fundamentale ale omului. Aceasta este premisa de la care se poate realiza o cunoaștere reală, efectivă și completă a istoriei recente a României. Tocmai de aceea, prezenta ordonanță de urgență are rolul de a restabili, cu operativitate, activitatea Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, ca instituție abilitată în aceste demersuri, în concordanță cu normele constituționale.

Prezentul act normativ prevede, ca element de noutate, dreptul de acces al oricărei persoane la informații de interes public privind calitatea de lucrător al Securității sau colaborator al acesteia nu numai pentru candidații la alegerile prezidențiale, ca în reglementarea precedentă, ci și pentru candidații la alegerile generale, locale și pentru Parlamentul European. În plus, a fost eliminată din cuprinsul reglementării referirea la poliția politică, urmând ca toate procedurile de verificare, atât cele derulate în fața Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, cât și cele în fața instanțelor de judecată să se limiteze, strict factual, la constatarea calității de lucrător al Securității sau colaborator al acesteia pentru o anumită persoană.

Prezenta ordonanță de urgență instituie o nouă procedură, strict administrativă, la nivelul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, de constatare a calității de lucrător al Securității sau colaborator al acesteia pentru o anumită persoană, act care este supus controlului instanței de judecată sub toate aspectele, asigurându-se în acest mod respectarea deciziei Curții Constituționale.

În ceea ce privește organizarea și funcționarea Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, prezentul act normativ aduce ca elemente de noutate faptul că, începând cu următorul mandat, selectarea celor doi membri ai Colegiului propuși Președintele României și Primul-ministru se va face din rândul societății civile, precum și faptul că, din momentul intrării în vigoare a ordonanței de urgență, votul în cadrul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității va fi uninominal și public.

Sancțiunile penale cuprinse în prezentul act normativ adaugă față de reglementarea anterioară agravante pentru cazul în care infracțiunile sunt săvârșite de membrii Colegiului Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, respectiv de cercetătorii acreditați.

Prezenta ordonanță de urgență cuprinde o serie de dispoziții finale și tranzitorii menite să asigure atât sub aspect organizatoric cât și procedural o trecere corectă de la reglementarea anterioară la cea prezentă.

3. Alte informații:

Nu este cazul.

Secțiunea a 3-a

Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

1. Impact macro-economic

Nu este cazul.

2. Impact asupra mediului de afaceri

Nu este cazul.

3. Impact social

Consemnarea publică a acțiunilor întreprinse împotriva regimului totalitar comunist, precum și a reprimărilor acestor acțiuni, contribuie la o mai bună înțelegere a prezentului și la o proiectare adecvată a viitorului societății românești.

4. Impact asupra mediului

Nu este cazul.

5. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)

Aplicarea prezentului act normativ nu necesită fonduri suplimentare față de alocările bugetare deja stabilite.

Secțiunea a 5-a

Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

1. Proiecte de acte normative suplimentare

Urmează a se elabora Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității.

2. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în materie

Nu este cazul.

3. Decizii ale Curții Europene de Justiție și alte documente

Nu este cazul.

4. Evaluarea conformității:

Nu este cazul.

5. Alte acte normative și sau documente internaționale din care decurg angajamente:

Nu este cazul.

6. Alte informații:

Nu este cazul.

Secțiunea a 6-a

Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

1. Informații privind procesul de consultare cu organizațiile neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate

Au fost consultate organismele neguvernamentale, partidele politice și Consiliul Superior al Magistraturii. Proiectul de act normativ a fost supus, de asemenea, dezbaterilor publice și afișat spre informare pe paginile de internet ale Guvernului și Ministerului Justiției.

2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ

Proiectul de act normativ reglementează un domeniu de larg interes și cu semnificații multiple, motiv pentru care organismele guvernamentale, partidele politice, dar și societatea civilă au fost implicate în elaborarea acestuia. De asemenea, au fost consultați reprezentanții puterii judecătorești având în vedere noua procedură instituită de proiect, prin care instanțele de judecată sunt cele chemate a stabili dacă o persoană a fost sau nu lucrător al Securității sau colaborator al acesteia.

3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr.521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative

Nu este cazul.

4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente:

Nu este cazul.

5. Informații privind avizarea de către:

a) **Consiliul Legislativ** : Proiectul prezentului act normativ a fost avizat favorabil de Consiliul Legislativ prin avizul nr. 257/05.03.2008.

b) **Consiliul Suprem de Apărare a Țării**

c) **Consiliul Economic și Social**

d) **Consiliul Concurenței**

e) **Curtea de Conturi.**

6. Alte informații:

Nu este cazul.

Secțiunea a 7-a

Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ:

Au fost consultate organismele neguvernamentale.

2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice:

Nu este cazul.

3. Alte informații:

Nu este cazul.

Secțiunea a 8-a

Măsuri de implementare

1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente:

Nu este cazul.

2. Alte informații:

Nu este cazul.

Față de cele prezentate, a fost elaborat prezentul proiect de Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM-MINISTRU

CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU

